

Vuoden 2019 arviointikertomus

Tarkastuslautakunta 23.3.2020 § 8

Tarkastuslautakunnan vuoden 2019 arviointikertomuksen valmistelu aloitetaan.

Puheenjohtajan päätösehdotus

Tarkastuslautakunta keskustelee arviointikertomuksen laatimisen periaatteista ja tehtävienjaosta.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi puheenjohtajan päätösesityksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet -

Tarkastuslautakunta 20.4.2020 § 18

Lisätietona tarkastuslautakunnalle jaetaan
- arviointikertomus 2019 (luonnos)

Puheenjohtajan päätösehdotus

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen laatimista.
Arviointikertomuksen käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet -

Tarkastuslautakunta 7.5.2020 § 27

Lisätietona tarkastuslautakunnalle jaetaan
- arviointikertomus 2019 (luonnos)

Puheenjohtajan päätösehdotus

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen laatimista.
Arviointikertomuksen käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet -

Tarkastuslautakunta 11.5.2020 § 32

Lisätietona tarkastuslautakunnalle jaetaan
- arviointikertomus 2019 (luonnos)

Puheenjohtajan päätösehdotus

Tarkastuslautakunta jatkaa arviointikertomuksen laatimista.
Arviointikertomuksen käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet -

Tarkastuslautakunta 25.5.2020 § 36

Tarkastuslautakunnan on KuntaL 121 §:n mukaan annettava valtuustolle arviointikertomus, jossa esitetään arvioinnin tulokset eli tarkastuslautakunnan arvio valtuuston tilikaudelle asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä (KuntaL 121 §). Kunnanhallitus antaa KuntaL 121 §:n mukaan valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa ai-
hetta.

Lisätietona tarkastuslautakunnalle jaetaan
- Arviointikertomus 2019

Puheenjohtajan päätösehdotus

Tarkastuslautakunta hyväksyy ja allekirjoittaa laatimansa arviointikertomuksen vuodelle 2019.

Tarkastuslautakunta päättää esittää kaupunginvaltuustolle,

- 1) että valtuusto merkitsee arviointikertomuksen vuodelle 2019 tiedoksi.
- 2) että kaupunginvaltuusto pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon syyskuun 2020 loppuun mennessä toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Toimenpiteet

Kaupunginvaltuustolle

Kaupunginvaltuusto 8.6.2020 § 32

Lisätietona jaetaan

- Arviointikertomus 2019

Tarkastuslautakunnan päätösesitys

Kaupunginvaltuusto merkitsee arviointikertomuksen vuodelle 2019 tiedokseen ja kaupunginvaltuusto pyytää kaupunginhallitukselta lausunnon syyskuun 2020 loppuun mennessä toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti päätösesityksen.

Toimenpiteet

Kaupunginhallitus

Talousjohtaja Eeva Suomalainen

Kaupunginhallitus 22.6.2020 § 165

Valmistelijoina talousjohtaja Eeva Suomalainen, hallintojohtaja Tiina Karppinen, elinkeinojohtaja Terho Savolainen, henkilöstöpäällikkö Sinikka Laatikainen, toimialajohtaja Kari Nissinen ja sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja Kirsi-Tiina Ikonen.

Tarkastuslautakunta ja kaupunginvaltuusto ovat pyytäneet kaupunginhallitukselta lausunnon syyskuun 2020 loppuun mennessä toimenpiteistä, joihin vuoden 2019 arviointikertomus antaa aihetta.

Lausunto toimenpiteistä, joihin vuoden 2019 arviointikertomus antaa aiheita (**tarkastuslautakunnan huomiot lihavoitu**, vastaukset lihavoimattomana).

Tarkastuslautakunnan mukaan riskikartoitus on tehty asianmukaisesti ja sitä tarkastellaan ja päivitetään vuosittain. Tarkastuslautakunnan mielestä riskikartoituksen tulee näkyä tilinpäätöksessä toimialoitain, kuten kaupunginhallitus 24.6.2019 § 152 on todennut.

Riskit on jaettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa riskialueisiin, jotka ovat toiminnalliset, strategiset, taloudelliset ja vahinkoriskit. Tästä syystä myös riskikartoitus on tehty tilinpäätökseen yhteenvedona riskialueittain. Suurin osa merkittävimmistä riskeistä koskee kaikkia toimialoja ja siksi yhteenvedo on esitetty kokonaisuutena.

Iisalmen kaupungin riskirekisterit on laadittu toimialakohtaisesti ja ne on dokumentoitu riskienhallintajärjestelmään (Targetor). Iisalmen kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa on määriteltä, että riskienhallintasuunnitelman toteutuminen koko kaupungin tasolla raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Tämän lisäksi toimielimet käsittelevät omaa toimialaansa koskevat suunnitelmat omassa päätöksenteossaan.

Jatkossa toimialat velvoitetaan sisällyttämään toimialakohtaiset riskikartoitukset tilinpäätökseen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että työllisyysaste on ylittänyt asetetut tavoitteet. Kaupungin aktiiviset markkinointitoimet (By Iisalmi-kampanja) ovat tuoneet näkyvyyttä, mutta se ei näy vielä asukasluvussa. Työperäinen maahanmuutto ei ole toteutunut suunnitellusti.

Vaikka väestökehitys on edelleen ollut negatiivista, on väärin tulkita, ettei By Iisalmi –työ näkyisi lainkaan asukasluvussa. Suuri osa väestönlaskusta selittyy syntyvyyden radikaalilla alenemisella, joka puolestaan johtuu väestön ikääntymisestä ja yleisestä asennemuutoksesta perheen perustamisessa.

Iisalmessa syntyneiden lasten määrä on laskenut vuoden 2015 222 lapsesta viime vuoden 147 lapseen, kun kuolleiden määrä on pysytellyt n. 250 hengen tasolla koko vuosikymmenen ajan ollen viime vuonnakin 230 henkeä.

Vuonna 2019 luonnollinen väestönlisäys oli -83 henkeä miinuksella. Kuntien välisessä nettomuutossa saavutettiin kuitenkin vuonna 2019

paras tulos vuoden 2013 jälkeen ja jos huomioidaan myös maahanmuutto, tulos oli paras vuoden 2014 jälkeen. Imagon parantaminen on hyvin todennäköisesti auttanut muuttolukujen suunnan kääntämisessä. Kasvu on jatkunut myös alkuvuonna ja tammi-huhtikuussa 2020 lisälmen kokonaisnettomuutto oli 75 henkeä positiivinen ollen koko maakunnan paras.

Maahanmuuton osalta raportissa on ollut käytössä vuoden 2018 luvut ja nyt tuoreimpien lukujen valossa pientä kasvua on saatu aikaan 2019. lisälmessä on päivitetyn tilaston mukaan 450 ulkomaalaista eli 2,1% väestöstä. Strategiakauden kehitys kokonaisuudessaan on ollut oikean suuntaista, mutta lisätoimenpiteitä tarvitaan.

Työperäisen maahanmuuton edistämistä on pyritty lisäämään tekemällä yritysvierailuja koko toiminta-alueella, joiden avulla paikallisille työnantajille on kerrottu maahanmuutto- ja pakolaishuoltojen palveluista ja tarjottu apua maahanmuuttajien työllistymiseen liittyvissä asioissa. Yritysvierailuja oli yhteensä 43 v. 2019 aikana. Uusia yritysasiakkaita vuoden aikana tuli n. 15 kpl.

Maahanmuuttajien työllistymisen kasvaminen alueella on hidasta, suurimmaksi osaksi koska heidän palkkaamiseen liittyvä lupaprosessi on monimutkainen ja aikaa vievä. Maahanmuutto- ja pakolaishuolto lisäsivät toimintansa markkinointia yritysvierailujen lisäksi päivittämällä lisälmi-oppaan vuoden 2019 aikana, jossa kerrotaan yksikön palveluista. Opasta on jaettu paikallisiin yrityksiin sekä yhteistyökumppaneille tiedoksi ja välitettäväksi eteenpäin. Opas palvelee sekä maahanmuuttaja-asiakkaita että yrittäjäasiakkaita palvelujen löytämisessä. Tänä vuonna haasteena on ollut koronatilanne ja siitä johtuneet maahantulorajoitukset sekä yleisen työllisyystilanteen heikkeneminen.

Tavoite toimintamenojen 1 prosentin kasvusta on kunnianhimoisin. Pitkällä aikavälillä toimintamenojen 3 prosentin kasvu vaikuttaa merkittävästi lisälmen kaupungin talouteen.

lisälmen kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 27.4.2020 § 17 hyväksynyt kaupunkistrategian päivityksen. Päivityksen yhteydessä on todettu, ettei kaupunkistrategiassa ollut tavoite max. 1 %:n toimintamenojen kasvusta ole realistinen ja strategian päivityksen yhteydessä tämä tavoite on poistettu.

Tavoitteena jatkossa on, että lisälmen kaupungin menojen kasvu on hallittua ja talous on tasapainossa; tulot kattavat menot eikä alijäämää synny.

Valtiovarainministeriö on arvioinut, että kuntien menot kasvavat n. 3 %:n vuosivauhtia. Kunta-alan uudet työ- ja virkaehtosopimukset aiheuttavat vuonna 2021 jo 2 %:n kulujen kasvun vuoteen 2020 verrattuna. Talouden sopeuttaminen muodostuu keskeiseksi tekijäksi vuosien 2021-2023 taloussuunnittelussa.

Tarkastuslautakunta on huolissaan sairauspoissaolojen kasvusta sekä määrästä ja suosittaa asian suhteen toimenpiteitä.

Kevan tekemän työkykyjohtamisen laadullisen analyysin mukaan Iisalmen kaupungin sairauspoissaolot ovat kunta-alan keskitasoa ja hyvin hallinnassa. Myös työterveyspalveluiden tuottajalta on saatu hyvää palautetta toimintatavoistamme työkykyasioissa.

Työkykyjohtamisessa on vielä paljon parannettavaa. Esimiesten rooli toimintamallien jalkautumisessa nousee jatkossa yhä merkittävämmäksi, jos sairauspoissaoloja halutaan tehokkaasti pienentää.

Korvaavan työn toimintamallin käyttöönotto on ollut vuoden 2019 yksi keskeisistä kehittämistoimenpiteistä. Toisena kehittämistoimenpiteenä on ollut aktiivisen tuen toimintamallin päivitys. Laadittiin ohjeet työterveysneuvottelun valmistautumiseen ja kuvaus osatyökykyisen eri vaihtoehtoista/taloudellisen tilanteen muutoksista työkyvyn alkaessa heikentyä. Ko. toimenpiteillä tuetaan työkykyjohtamista ja henkilöstön tietoisuutta työkykyasioista.

Keskeisiä kehittämiskohteita vuodelle 2020 ovat olleet kehityskeskustelujen laadun parantaminen sekä kohdennettujen toimenpiteiden tekeminen niihin henkilöstöryhmiin, joissa eniten sairauspoissaoloja,

Tavoite työnantajakuvan parantamisesta ei ole toteutunut. Työnantajakuvalla on merkitystä työntekijöiden rekrytoinnissa. Uuden osaavan henkilökunnan rekrytointi tulee olemaan iso tulevaisuuden haaste.

Henkilöstön saatavuudessa on nähtävissä kunta-alan yleinen tilanne, mistä saadaan jatkossa osaavaa henkilöstöä eläköityvän henkilöstön tilalle. Joihinkin asiantuntija tehtäviin ei ole saatu kelpoisia hakijoita ja hakijamäärät ovat muutenkin laskeneet. Vuoden 2020 toteutetaan työnantajakuvan parantamiskampanja, jossa työyksiköt ja niiden työntekijät ovat pääroolissa.

Vuonna 2019 keskeinen kehittämiskohde on ollut rekrytointiosaamisen parantaminen esimiesten rekrytointikoulutuksella ja videorekrytoinnin käyttöönotto.

Vuonna 2020 yksi keskeisistä kehittämiskohteista on työnantajakuva parantaminen, missä keinona on työnantajälähettiläät ja videokuvaukset sekä urapolkujen tukeminen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että sivistys- ja hyvinvointitoimialalle asetetuissa tavoitteissa eivät näy toteumat. Tämä tekee tavoitteiden tarkastelusta ja arvioinnista vaikeaa. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että taulukosta ei selviä, kuin moni lapsista pitää koulunkäynnistä ja kuinka moni syö kouluruuan päivittäin.

Raportoinnista on annettu ristiriitaisia ohjeita. Sivistys- ja hyvinvointitoimialalla on oltu siinä käsityksessä, että raportointi suoritetaan käyttämällä Targetor-ohjelman värikoodeja (toteutunut kokonaan, toteutunut osittain jne.). Toimialalla on käytössään tarkat toteumaluvut, jotka jatkossa tullaan täydentämään taulukoihin.

Tavoite oli, että vähintään 75 % perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaista syö koululounaan päivittäin. Toteuma prosentit Sotkanet-järjestelmästä ovat

- 62,1 % 8. ja 9. luokan oppilaista syö koululounasta päivittäin
- 63,9 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista syö koululounasta päivittäin.

Tavoite oli, että 90 % lapsista ja nuorista pitää koulunkäynnistä.

Toteuma prosentit Sotkanet-järjestelmästä ovat

- 85,6 % 4. ja 5. luokan oppilaista pitää koulunkäynnistä
- 59,8 % 8. ja 9. luokan oppilaista pitää koulunkäynnistä
- 69,1 % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista pitää koulunkäynnistä.

Lisäksi tarkastuslautakunta kehottaa toimialaa asettamaan arvioinnin tueksi mittareita, jotka kuvaavat myös vaikuttavuutta.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että sisäilmaongelmien takia useiden päiväkotien ja koulujen oppilaat ovat väistötiloissa ennen uusien rakennusten valmistumista. Investointien viivästyminen pidentää väistötiloissa oleskelua, millä voi olla haitallisia vaikutuksia lasten kasvuun ja kehitykseen.

Käytössä olevat väistötilat ovat terveitä, joten niillä ei ole haitallisia vaikutuksia lasten kasvuun ja kehitykseen.

Kirjaston palveluiden laajeneminen mm. omatoimikirjaston käyttöön otolla on hyvä asia.

Tarkastuslautakunta toteaa, että esteettömyyskartoituksia on jatkettava. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että mittareiden toteumat puuttuvat ja toivoo niiden merkitsemistä taulukkoon.

Esteettömyyskartoituksia tehty kulttuurikeskuksen eri tilayksiköille 5 kpl eli kirjastolle, Karl Collan –salille, Eino Säisä –salille, opetus- ja harrastustiloille sekä yleisö- ja ravintolatiloille. Tavoitteena esteettömyyskartoituksille oli 7 eli tavoitteesta jäätin 2 kpl.

Vuodelle 2020 asetetuissa strategisissa tavoitteissa on mukana esteettömyyskartoitusten tekeminen kaupungin omistamissa rakennuksissa.

Henkilöstön ikärakenne on säilynyt lähes ennallaan. Huolestuttavaa on alle 35-vuotiaiden osuus henkilöstöstä eli vain 11,6 %. Tarkastuslautakunta toteaa ikäohjelman ja muiden toimenpiteiden vaikuttamisen ikärakenteen parantamiseen niin että nuoret kokisivat kaupungin houkuttelevana työnantajana.

Vuonna 2019 henkilöstön ikärakenne on säilynyt lähes ennallaan. Keski-ikä on hieman jopa laskenut. Ikäohjelman ja muiden toimenpiteiden avulla pyritään vaikuttamaan ikärakenteen parantamiseen niin, että myös nuoret kokisivat kaupungin houkuttelevana työnantajana.

Ikäohjelman toimenpideohjelmalla tuetaan kaikkien ikäryhmien hyvinvointia kaikissa työuran vaiheissa. HR-yhteistyötä rekrytoinnissa on lisätty Ylä-Savon muiden kuntien ja yritysten kanssa.

Lisätietona jaetaan

- Arviointikertomus 2019

Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakkoarviointimenettely

Arviointikertomus ja siihen liittyvä kaupunginhallituksen lausunto ovat osa vuosittaista toiminnan, talouden ja hallinnon arviointia, jonka tarkoituksena on varmistaa, että organisaation toiminta on kaupunkistrategian ja talousarvion tavoitteiden, toimintaohjeiden sekä säädösten ja määräysten mukaista.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee vuoden 2019 arviointikertomuksen tiedokseen ja lähettää yllä olevan lausunnon toimenpiteistä kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhaku

1 A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Toimenpiteet, otteet

tarkastuslautakunta
kaupunginvaltuusto
tilintarkastaja
toimialajohtajat
vastuualueiden päälliköt
talouspäälliköt
kirjanpitoapäällikkö